

НАРЕДБА № 3 от 17.05. 2004 г. за организацията и провеждането на държавните зрелостни изпити

Обн. - ДВ, бр. 46 от 28.05.2004 г.; в сила от 28.05.2004 г.; изм. и доп., бр. 74 от 14.09.2007 г., в сила от 14.09.2007 г.; изм. и доп., бр. 79 от 09.09.2008 г., в сила от 09.09.2008 г.; изм. и доп., бр. 58 от 29.07.2011 г., в сила от 29.07.2011 г.; изм. и доп., бр. 62 от 29.07.2014 г., в сила от учебната 2014 - 2015 г.; изм. и доп., бр. 71 от 15.09.2015 г., в сила от учебната 2015 - 2016 г.

Издадена от министъра на образованието и науката

Глава първа

ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл. 1. С тази наредба се определят условията и редът за организиране и провеждане на държавните зрелостни изпити.

Чл. 2. (Изм. - ДВ, бр. 74 от 2007 г., в сила от 14.09.2007 г.; изм., бр. 58 от 2011 г., в сила от 29.07.2011 г.) Държавните зрелостни изпити по чл. 24, ал. 3 и 4 от Закона за народната просвета за придобиване на средно образование се полагат от учениците, успешно завършили XII клас.

Чл. 3. (Изм. - ДВ, бр. 74 от 2007 г., в сила от 14.09.2007 г.) (1) Държавните зрелостни изпити се организират и провеждат на национално, регионално и училищно равнище от органите, комисиите и лицата, посочени в чл. 11, 12 и 13.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 74 от 2007 г., в сила от 14.09.2007 г.) Държавните зрелостни изпити се провеждат в две сесии:

1. през май - юни;

2. (изм. - ДВ, бр. 74 от 2007 г., в сила от 14.09.2007 г.) през август - септември;

3. (отм. - ДВ, бр. 74 от 2007 г., в сила от 14.09.2007 г.).

Чл. 4. (Изм. - ДВ, бр. 74 от 2007 г., в сила от 14.09.2007 г.; бр. 79 от 2008 г., в сила от 09.09.2008 г.; изм., бр. 71 от 2015 г., в сила от учебната 2015 - 2016 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 79 от 2008 г., в сила от 09.09.2008 г.; изм., бр. 71 от 2015 г., в сила от учебната 2015 - 2016 г.) Родители на зрелостници, както и лица, извършващи образователни услуги на тези ученици, не могат да бъдат квестори и учители-консултанти.

(2) Родители и лица, извършващи образователни услуги на зрелостници, не могат да участват в състава на комисиите по чл. 3, ал. 1.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 74 от 2007 г., в сила от 14.09.2007 г.) Обстоятелствата по ал. 1 и 2 се удостоверяват с декларация по образец, утвърден със заповед от министъра на образованието и науката.

Чл. 5. (Изм. - ДВ, бр. 74 от 2007 г., в сила от 14.09.2007 г.) Документацията, свързана с организирането и провеждането на държавните зрелостни изпити, се съхранява в 5-годишен срок, а окончателните протоколи с изпитните резултати се съхраняват със срок постоянен.

Чл. 6. (Изм. - ДВ, бр. 74 от 2007 г., в сила от 14.09.2007 г.) Изпитните работи от държавните зрелостни изпити са анонимни.

Чл. 7. (Изм. - ДВ, бр. 74 от 2007 г., в сила от 14.09.2007 г.; изм., бр. 71 от 2015 г., в сила от учебната 2015 - 2016 г.) (1) Учениците, завършили успешно XII клас, полагат държавните зрелостни изпити на територията на областта, в която са завършили успешно последния гимназиален клас.

(2) (Нова - ДВ, бр. 71 от 2015 г., в сила от учебната 2015 - 2016 г.) Учениците, завършили успешно XII клас в българските училища в чужбина, полагат държавни зрелостни изпити в същото училище.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 74 от 2007 г., в сила от 14.09.2007 г.; предишна ал. 2, бр. 71 от 2015 г., в сила от учебната 2015 - 2016 г.) Учениците със специални образователни потребности - от специалните училища, полагат държавни зрелостни изпити в училищата, в които са се обучавали.

(4) (Нова - ДВ, бр. 71 от 2015 г., в сила от учебната 2015 - 2016 г.) Учениците със специални образователни потребности, които се обучават интегрирано, може да полагат държавни зрелостни изпити в училищата, в които са се обучавали, и за изпитите може да им бъдат осигурени отделни зали по преценка на екипа по чл. 37, ал. 3 от Правилника за прилагане на Закона за народната просвета (ДВ, бр. 68 от 1999 г.).

Чл. 8. (Изм. - ДВ, бр. 71 от 2015 г., в сила от учебната 2015 - 2016 г.) (1) В изпитния ден на територията на училище, в което се провежда държавен зрелостен изпит, се допускат само:

1. зрелостниците, разпределени да полагат съответния изпит в училището;

2. лицата, които изпълняват служебни функции по организиране и провеждане на изпита;

3. до трима представители на родителите, определени при условията и по реда на тази наредба.

(2) Квесторите, учителите-консултанти, членовете на комисията за провеждане на държавните зрелостни изпити в училището, зрелостниците и представителите на родителите нямат право да използват технически средства за комуникации в изпитния ден в сградата на училището до приключването на изпита.

Чл. 9. (Изм. и доп. - ДВ, бр. 74 от 2007 г., в сила от 14.09.2007 г.; изм., бр. 71 от 2015 г., в сила от учебната 2015 - 2016 г.) (1) (Изм. и доп. - ДВ, бр. 74 от 2007 г., в сила от 14.09.2007 г.; изм., бр. 71 от 2015 г., в сила от учебната 2015 - 2016 г.) Учениците по чл. 7, които желаят да бъдат допуснати до държавни зрелостни изпити, подават заявление по образец, утвърден със заповед на министъра на образованието и науката, до директора на училището, в което се обучават.

(2) Лица, които са придобили правото да полагат зрелостни изпити през минали учебни години, но не са ги положили успешно, подават заявлението по ал. 1 до директора на училището, в което са се

обучавали, а в случаите, когато то е преобразувано или закрито - до регионалния инспекторат по образованието (РИО).

(3) (Изм. - ДВ, бр. 71 от 2015 г., в сила от учебната 2015 - 2016 г.) Лицата по чл. 7 ал. 2, които не са положили успешно държавните зрелостни изпити и преди следващата сесия са се завърнали в България, подават заявлението по ал. 1 до регионалния инспекторат по образованието (РИО) по местоживееене и полагат държавни зрелостни изпити в посочено от него училище.

Чл. 9а. (Нов - ДВ, бр. 58 от 2011 г., в сила от 29.07.2011 г.) (1) При условията и по реда на тази наредба се полагат и изпитите по общообразователен предмет, невключен в дипломата за средно образование, за получаване на документ по чл. 4, т. 41 от Наредба № 4 от 2003 г. за документите за системата на народната просвета.

(2) Изпитите по ал. 1 може да се положат най-рано на първата сесия за държавни зрелостни изпити след успешното приключване на последния гимназиален клас.

(3) Заявлението се подава до регионалния инспекторат по образованието (РИО) по местоживееене, а изпитите се полагат в посочено от началника на РИО училище.

(4) Удостоверение за положен изпит по общообразователен учебен предмет, невключен в дипломата за средно образование, се издава след представяне на дипломата за средно образование в училището, което издава удостоверението.

Чл. 9б. (Нов - ДВ, бр. 62 от 2014 г., в сила от учебната 2014 - 2015 г.) (1) Изпит по общообразователен предмет, невключен в дипломата за средно образование, за получаване на документ по чл. 4, т. 41 от Наредба № 4 от 2003 г. за документите за системата на народната просвета може да се положи при условията и по реда на тази наредба и от лица, които са се обучавали или се обучават във:

1. чуждестранни училища в Република България;
2. училища на чужди държави.

(2) На изпитите по ал. 1 могат да се явят лица след завършено средно образование, след успешно приключване на последния гимназиален клас или по време на обучението в последния гимназиален клас в чуждестранни училища в Република България или в училища на чужди държави.

(3) Изпитите по ал. 1 може да се положат най-рано на първата сесия за държавни зрелостни изпити за съответната учебна година в Република България.

(4) Лицата по ал. 1, които желаят да положат изпит по общообразователен учебен предмет, невключен в дипломата за средно образование, подават заявление за допускане до изпита в срока, определен със заповедта на министъра на образованието и науката по чл. 14, т. 1.

(5) Заявлението по ал. 4 се подава на хартиен носител до регионален инспекторат по образованието по избор на лицето и към него се прилага копие на диплома за средно образование или документ, издаден от съответното училище по ал. 1, удостоверяващ,

че лицето е завършило последния гимназиален клас или че лицето се обучава в последния гимназиален клас. Документите, които са на чужд език, се представят в официален превод на български език.

(6) След проверка на документите по ал. 5 в регионалния инспекторат по образованието допускането до изпит по ал. 1 се извършва в посочено от началника на РИО училище.

(7) Изпитите се полагат в посочено от началника на РИО училище.

(8) Удостоверение за положен изпит по общообразователен учебен предмет, невключен в дипломата за средно образование, се издава от училище по ал. 6.

(9) Удостоверение за положен изпит по общообразователен учебен предмет, невключен в дипломата за средно образование, се издава след представяне на диплома за средно образование или на документ, удостоверяващ, че лицето е завършило средно образование съгласно законодателството на чуждата държава, признати при условията и по реда на Наредба № 2 от 2003 г. за признаване на завършени етапи на училищно обучение или степени на образование и професионална квалификация по документи, издадени от училища на чужди държави (ДВ, бр. 40 от 2003 г.).

Чл. 10. (Изм. - ДВ, бр. 74 от 2007 г., в сила от 14.09.2007 г.) Контролът по организацията, провеждането и оценяването на държавните зрелостни изпити се осъществява от министъра на образованието и науката и посочени от него длъжностни лица.

Глава втора

ОРГАНИЗАЦИЯ И ПРОВЕЖДАНЕ НА ДЪРЖАВНИТЕ ЗРЕЛОСТНИ ИЗПИТИ

Раздел I

Органи, комисии и лица, които осъществяват дейностите по организирането и провеждането на държавните зрелостни изпити

Чл. 11. (Изм. - ДВ, бр. 74 от 2007 г., в сила от 14.09.2007 г.) (1) Държавните зрелостни изпити на национално равнище се организират и провеждат от:

1. Министерството на образованието и науката;

2. (изм. - ДВ, бр. 74 от 2007 г., в сила от 14.09.2007 г.) Центъра за контрол и оценка на качеството на училищното образование (ЦКОКУО);

3. (доп. - ДВ, бр. 74 от 2007 г., в сила от 14.09.2007 г.) комисии за подготовката на изпитните материали по съответните учебни предмети или цикъл от учебни предмети;

4. комисии за извършване на експертна оценка на изпитните материали.

(2) (Доп. - ДВ, бр. 74 от 2007 г., в сила от 14.09.2007 г.) Държавните зрелостни изпити се оценяват от национални комисии за оценяване по всеки учебен предмет или цикъл от учебни предмети.

Чл. 12. (Изм. - ДВ, бр. 74 от 2007 г., в сила от 14.09.2007 г.) Държавните зрелостни изпити на регионално равнище се организират и провеждат от:

1. регионалният инспекторат по образованието;
2. (изм. - ДВ, бр. 74 от 2007 г., в сила от 14.09.2007 г.) регионалната комисия за организиране и провеждане на държавните зрелостни изпити;

3. (отм. - ДВ, бр. 74 от 2007 г., в сила от 14.09.2007 г.).

Чл. 13. (Изм. и доп. - ДВ, бр. 71 от 2015 г., в сила от учебната 2015 - 2016 г.) (1) (Предишен текст на чл. 13 - ДВ, бр. 71 от 2015 г., в сила от учебната 2015 - 2016 г.) Държавните зрелостни изпити на училищно равнище се организират и провеждат от:

1. училището, в което ученикът завършва XII клас;
2. училището, в което се провежда държавен зрелостен изпит;
3. училищна зрелостна комисия;
4. (нова - ДВ, бр. 71 от 2015 г., в сила от учебната 2015 - 2016 г.) комисия за провеждане на държавни зрелостни изпити в училището;
5. (предишна т. 4 - ДВ, бр. 71 от 2015 г., в сила от учебната 2015 - 2016 г.) квестори;
6. (предишна т. 5 - ДВ, бр. 71 от 2015 г., в сила от учебната 2015 - 2016 г.) учители-консултанти.

(2) (Нова - ДВ, бр. 71 от 2015 г., в сила от учебната 2015 - 2016 г.) При необходимост организирането и провеждането на държавните зрелостни изпити се подпомага и от училища, в които не се провежда обучение в XII клас, чрез предложения за включването на учители от такива училища като квестори.

Чл. 13а. (Нов - ДВ, бр. 71 от 2015 г., в сила от учебната 2015 - 2016 г.) (1) Квестори не могат да бъдат:

1. учители от училището, в което се провеждат държавни зрелостни изпити;
2. учители, които имат правоспособност по съответния учебен предмет и/или преподават предмета, а на държавни зрелостни изпити по чужд език - и учители, които преподават предмет на съответния чужд език.

(2) Учители-консултанти не може да бъдат учители, които имат правоспособност по съответния учебен предмет и/или преподават предмета, с изключение на учителите-консултанти по чужд език.

(3) В комисията за провеждане на държавни зрелостни изпити в училището не може да се включват учители, които имат правоспособност по съответния учебен предмет и/или преподават предмета.

Раздел II

Организиране, провеждане и оценяване на държавните зрелостни изпити на национално равнище

Чл. 14. (Изм. и доп. - ДВ, бр. 74 от 2007 г., в сила от 14.09.2007 г.; изм. и доп., бр. 58 от 2011 г., в сила от 29.07.2011 г.; изм., бр. 71 от 2015 г., в сила от учебната 2015 - 2016 г.) Министърът на образованието и науката:

1. (изм. - ДВ, бр. 74 от 2007 г., в сила от 14.09.2007 г.; изм. изцяло, бр. 58 от 2011 г., в сила от 29.07.2011 г.) преди началото на всяка учебна година определя датите на държавните зрелостни изпити

по чл. 24, ал. 3 от Закона за народната просвета и периода за полагане на държавните зрелостни изпити по чл. 24, ал. 4 от Закона за народната просвета, както и график на дейностите за тяхната организация, провеждане и оценяване в сесиите по чл. 3, ал. 2;

2. (нова - ДВ, бр. 58 от 2011 г., в сила от 29.07.2011 г.) след обобщаване на заявленията на зрелостниците определя датите на държавните зрелостни изпити по чл. 24, ал. 4 от Закона за народната просвета;

3. (изм. - ДВ, бр. 74 от 2007 г., в сила от 14.09.2007 г.; предишна т. 2, доп., бр. 58 от 2011 г., в сила от 29.07.2011 г.) утвърждава съставите на комисиите за подготовка на изпитните материали и/или задачи за изпитните варианти;

4. (предишна т. 3, доп. - ДВ, бр. 58 от 2011 г., в сила от 29.07.2011 г.) утвърждава състава на комисия за извършване на експертна оценка на изпитните материали и/или задачи за изпитните варианти;

5. (предишна т. 4 - ДВ, бр. 58 от 2011 г., в сила от 29.07.2011 г.) утвърждава изпитните материали;

6. (предишна т. 5 - ДВ, бр. 58 от 2011 г., в сила от 29.07.2011 г.) утвърждава конкретни правила за оценяване, съобразени със съответните изпитни материали;

7. (нова - ДВ, бр. 58 от 2011 г., в сила от 29.07.2011 г.) утвърждава състава и задълженията на комисиите по засекретяване и разсекретяване;

8. (изм. и доп. - ДВ, бр. 74 от 2007 г., в сила от 14.09.2007 г.; предишна т. 6, бр. 58 от 2011 г., в сила от 29.07.2011 г.; доп., бр. 71 от 2015 г., в сила от учебната 2015 - 2016 г.) утвърждава състава и задълженията на националните комисии за оценяване по всеки учебен предмет или цикъл от учебни предмети, както и на техническите комисии за електронна обработка на изпитните работи, които ще ги подпомагат;

9. (изм. - ДВ, бр. 74 от 2007 г., в сила от 14.09.2007 г.; предишна т. 7, бр. 58 от 2011 г., в сила от 29.07.2011 г.) утвърждава правилата за информационна сигурност;

10. (предишна т. 8 - ДВ, бр. 58 от 2011 г., в сила от 29.07.2011 г.; изм., бр. 71 от 2015 г., в сила от учебната 2015 - 2016 г.) определя отговорно лице за всяко българско училище в чужбина за провеждане на държавните зрелостни изпити;

11. (предишна т. 9 - ДВ, бр. 58 от 2011 г., в сила от 29.07.2011 г.) контролира организацията и провеждането на държавните зрелостни изпити.

12. (нова - ДВ, бр. 74 от 2007 г., в сила от 14.09.2007 г.; предишна т. 10, бр. 58 от 2011 г., в сила от 29.07.2011 г.; изм., бр. 71 от 2015 г., в сила от учебната 2015 - 2016 г.) утвърждава образците на документи по чл. 4, ал. 3, чл. 9, ал. 1, чл. 20, ал. 2, т. 3, чл. 22, т. 2, 3 и 4 и чл. 23, ал. 2, т. 3 и 4;

13. (нова - ДВ, бр. 58 от 2011 г., в сила от 29.07.2011 г.; изм., бр. 71 от 2015 г., в сила от учебната 2015 - 2016 г.) осигурява

адаптирането на изпитните материали на брайлов шрифт за зрелостниците с нарушено зрение, които са обучавани на брайлов шрифт.

Чл. 15. (Изм. и доп. - ДВ, бр. 74 от 2007 г., в сила от 14.09.2007 г.; изм., бр. 58 от 2011 г., в сила от 29.07.2011 г.; изм., бр. 71 от 2015 г., в сила от учебната 2015 - 2016 г.) Центърът за контрол и оценка на качеството на училищното образование:

1. осигурява необходимите програмни продукти за информационното обслужване на дейностите по организацията и провеждането на държавните зрелостни изпити на национално, регионално и училищно ниво;

2. (отм. - ДВ, бр. 74 от 2007 г., в сила от 14.09.2007 г.);

3. (изм. - ДВ, бр. 74 от 2007 г., в сила от 14.09.2007 г.) организира събирането и обработването на информацията за зрелостниците от цялата страна и от българските училища в чужбина, както и извършването на контролното сверяване;

4. (изм. - ДВ, бр. 74 от 2007 г., в сила от 14.09.2007 г.) изготвя предложения за състава на комисиите за подготовка на изпитните материали;

5. (отм. - ДВ, бр. 74 от 2007 г., в сила от 14.09.2007 г.);

6. (отм. - ДВ, бр. 74 от 2007 г., в сила от 14.09.2007 г.);

7. (изм. - ДВ, бр. 74 от 2007 г., в сила от 14.09.2007 г.; отм., бр. 58 от 2011 г., в сила от 29.07.2011 г.);

8. (изм. - ДВ, бр. 74 от 2007 г., в сила от 14.09.2007 г.; отм., бр. 58 от 2011 г., в сила от 29.07.2011 г.);

9. (изм. - ДВ, бр. 74 от 2007 г., в сила от 14.09.2007 г.; отм., бр. 58 от 2011 г., в сила от 29.07.2011 г.);

10. (изм. - ДВ, бр. 74 от 2007 г., в сила от 14.09.2007 г.; изм., бр. 58 от 2011 г., в сила от 29.07.2011 г.; доп., бр. 71 от 2015 г., в сила от учебната 2015 - 2016 г.) организира и контролира работата на комисиите за засекретяване и разсекретяване на изпитните работи;

11. (отм. - ДВ, бр. 58 от 2011 г., в сила от 29.07.2011 г.);

12. (изм. - ДВ, бр. 74 от 2007 г., в сила от 14.09.2007 г.; изм., бр. 71 от 2015 г., в сила от учебната 2015 - 2016 г.) осигурява адаптирането на изпитните материали на уголемен шрифт за слабовиждащи зрелостници и за зрелостници с обучителни трудности при дислексия, а в случаите, когато полагат държавен зрелостен изпит по математика - и при дискалкулия;

13. (нова - ДВ, бр. 74 от 2007 г., в сила от 14.09.2007 г.; изм., бр. 58 от 2011 г., в сила от 29.07.2011 г.) предава на регионалните комисии за организиране и провеждане на държавните зрелостни изпити окончателните протоколи с изпитните резултати;

14. (нова - ДВ, бр. 74 от 2007 г., в сила от 14.09.2007 г.; отм., бр. 58 от 2011 г., в сила от 29.07.2011 г.);

15. (нова - ДВ, бр. 74 от 2007 г., в сила от 14.09.2007 г.; отм., бр. 58 от 2011 г., в сила от 29.07.2011 г.).

Чл. 16. (Изм. и доп. - ДВ, бр. 74 от 2007 г., в сила от 14.09.2007 г.; изм., бр. 58 от 2011 г., в сила от 29.07.2011 г.; изм., бр. 71 от 2015

г., в сила от учебната 2015 - 2016 г.) (1) (Изм. и доп. - ДВ, бр. 74 от 2007 г., в сила от 14.09.2007 г.; отм., бр. 58 от 2011 г., в сила от 29.07.2011 г.).

(2) (Изм. - ДВ, бр. 74 от 2007 г., в сила от 14.09.2007 г.; изм., бр. 58 от 2011 г., в сила от 29.07.2011 г.; изм., бр. 71 от 2015 г., в сила от учебната 2015 - 2016 г.) След приключване на изпитния ден отговорното лице за всяко българско училище в чужбина получава от директора на училището протоколите от проведените държавни зрелостни изпити и пликите с изпитните работи на зрелостниците и ги предоставя на комисиите по засекретяване и разсекретяване по начин, гарантиращ сигурността им.

Чл. 17. (Изм. и доп. - ДВ, бр. 74 от 2007 г., в сила от 14.09.2007 г.; доп., бр. 58 от 2011 г., в сила от 29.07.2011 г.) (1) (Доп. - ДВ, бр. 74 от 2007 г., в сила от 14.09.2007 г.) Комисиите за подготовка на изпитните материали и/или задачи за изпитните варианти се създават по всеки учебен предмет или цикъл от учебни предмети, по който се полагат държавни зрелостни изпити.

(2) (Доп. - ДВ, бр. 74 от 2007 г., в сила от 14.09.2007 г.) В състава на всяка от комисиите се включват експерти по съответния учебен предмет или цикъл от учебни предмети от МОН и/или ЦКОКУО, учители и представители на висшите училища.

(3) Комисиите по ал. 1 изработват изпитните материали и/или задачи за изпитните варианти и правилата за оценяването им и ги предлагат на министъра за утвърждаване.

Чл. 18. (Изм. и доп. - ДВ, бр. 74 от 2007 г., в сила от 14.09.2007 г.; доп., бр. 79 от 2008 г., в сила от 09.09.2008 г.; изм. и доп., бр. 71 от 2015 г., в сила от учебната 2015 - 2016 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 74 от 2007 г., в сила от 14.09.2007 г.) Националните комисии за оценяване се създават по всеки учебен предмет или цикъл от учебни предмети, по който се полагат държавни зрелостни изпити.

(2) В състава на комисиите се включват учители и представители на висшите училища.

(3) (Нова - ДВ, бр. 74 от 2007 г., в сила от 14.09.2007 г.; доп., бр. 71 от 2015 г., в сила от учебната 2015 - 2016 г.) Работата на националната комисия за оценяване по съответния учебен предмет или цикъл от учебни предмети се организира и контролира от председател и един или няколко заместник-председатели-експерти от МОН, ЦКОКУО и/или РИО на МОН, определени със заповед на министъра на образованието и науката. За председател или заместник-председатели може да се определят и старши или главни учители, преподаващи съответния учебен предмет или цикъл от учебни предмети в гимназиалния етап.

(4) (Предишна ал. 3, изм. - ДВ, бр. 74 от 2007 г., в сила от 14.09.2007 г.) За извършване на оценяването членовете на комисията се разпределят на едно или повече места в страната.

(5) (Предишна ал. 4, изм. - ДВ, бр. 74 от 2007 г., в сила от 14.09.2007 г.; изм., бр. 71 от 2015 г., в сила от учебната 2015 - 2016

г.) Оценяването се извършва в съответствие с изискванията за оценяване в учебно-изпитните програми и правилата по чл. 14, т. 6.

(6) (Предишна ал. 5, изм. и доп. - ДВ, бр. 74 от 2007 г., в сила от 14.09.2007 г.) Всяка изпитна работа се проверява и оценява индивидуално от двама оценители - членове на съответната национална комисия за оценяване. Председателите и заместник-председателите на националните комисии за оценяване не могат да бъдат оценители.

(7) (Предишна ал. 6, изм. и доп. - ДВ, бр. 74 от 2007 г., в сила от 14.09.2007 г.) Оценката от държавния зрелостен изпит за всяка изпитна работа се формира като средноаритметична от индивидуалните оценки на двамата оценители с точност до 0,01.

(8) (Предишна ал. 6, изм. и доп. - ДВ, бр. 74 от 2007 г., в сила от 14.09.2007 г.) Оценката от държавния зрелостен изпит е окончателна. Когато получената оценка е слаб (2), зрелостникът може да се яви отново на съответния държавен зрелостен изпит.

(9) (Нова - ДВ, бр. 79 от 2008 г., в сила от 09.09.2008 г.) Когато на втория държавен зрелостен изпит получената оценка е слаб (2), зрелостникът може да се яви отново на този изпит, като на следващата изпитна сесия има право да избере същия или друг учебен предмет от посочените в чл. 24, ал. 3 на Закона за народната просвета.

Чл. 18а. (Нов - ДВ, бр. 79 от 2008 г., в сила от 09.09.2008 г.; изм., бр. 58 от 2011 г., в сила от 29.07.2011 г.; изм. и доп., бр. 71 от 2015 г., в сила от учебната 2015 - 2016 г.) (1) Комисии за засекретяване и разсекретяване на изпитните работи се създават за всеки учебен предмет или цикъл от учебни предмети, по който се полагат държавни зрелостни изпити.

(2) (Отм. - ДВ, бр. 58 от 2011 г., в сила от 29.07.2011 г.).

(3) Работата на всяка от комисииите по засекретяване и разсекретяване се организира и контролира от председател и един или няколко заместник-председатели-експерти от ЦКОКУО, МОН, и/или РИО на МОН, определени със заповед на министъра на образованието и науката.

(4) (Доп. - ДВ, бр. 71 от 2015 г., в сила от учебната 2015 - 2016 г.) Дейностите по приемане, засекретяване, разсекретяване и предаването на изпитните работи се извършват в помещения с ограничен достъп и постоянна охрана, където се съхраняват изпитните работи до предаването им с приемателно-предавателен протокол на техническата комисия по чл. 14, т. 8, подпомагаща съответната национална комисия за оценяване или на регионалните комисии за организиране и провеждане на държавните зрелостни изпити.

(5) Комисииите за засекретяване и разсекретяване на изпитните работи получават за засекретяване изпитните работи от регионалните комисии за организиране и провеждане на държавните зрелостни изпити с приемателно-предавателен протокол в съответствие със справка за явилите се и неявилите се зрелостници в съответния регион.

(6) (Изм. - ДВ, бр. 71 от 2015 г., в сила от учебната 2015 - 2016 г.) Засекретените изпитни работи се предават на техническите комисии по чл. 14, т. 8.

(7) (Изм. - ДВ, бр. 71 от 2015 г., в сила от учебната 2015 - 2016 г.) Комисиите за засекретяване и разсекретяване получават изпитните работи от техническите комисии по чл. 14, т. 8.

(8) След приключване на разсекретяването по определен учебен предмет съответната комисия за засекретяване и разсекретяване предава изпитните работи на регионалните комисии за организиране и провеждане на държавните зрелостни изпити с приемателно-предавателен протокол.

Раздел III

Организация и провеждане на държавните зрелостни изпити на регионално равнище

Чл. 19. (Изм. и доп. - ДВ, бр. 74 от 2007 г., в сила от 14.09.2007 г.; изм., бр. 58 от 2011 г., в сила от 29.07.2011 г.; изм. и доп., бр. 71 от 2015 г., в сила от учебната 2015 - 2016 г.) Началникът на регионалния инспекторат по образованието:

1. организира и контролира провеждането на държавните зрелостни изпити на територията на областта;

2. (изм. - ДВ, бр. 74 от 2007 г., в сила от 14.09.2007 г.) определя със заповед състава на регионалната комисия за организиране и провеждане на държавните зрелостни изпити;

3. (отм. - ДВ, бр. 74 от 2007 г., в сила от 14.09.2007 г.);

4. (изм. - ДВ, бр. 74 от 2007 г., в сила от 14.09.2007 г.; изм. изцяло, бр. 58 от 2011 г., в сила от 29.07.2011 г.; доп., бр. 71 от 2015 г., в сила от учебната 2015 - 2016 г.) утвърждава списък на разпределените в съответните училища учители консултанти по чужд език и учители консултанти за зрелостниците със специални образователни потребности в т.ч. и учители, владеещи брайл или жестомимика по предложение на регионалната комисия за организиране и провеждане на държавните зрелостни изпити;

5. (изм. - ДВ, бр. 74 от 2007 г., в сила от 14.09.2007 г.; изм., бр. 71 от 2015 г., в сила от учебната 2015 - 2016 г.) утвърждава списък на разпределените в съответните училища квестори, по предложение на регионалната комисия за организиране и провеждане на държавните зрелостни изпити;

6. (нова - ДВ, бр. 71 от 2015 г., в сила от учебната 2015 - 2016 г.) утвърждава списък на учителите, включени в състава на комисията по чл. 13, ал. 1, т. 4, в т.ч. и учители, владеещи брайл за училищата, в които има зрелостници със специални образователни потребности, полагащи държавни зрелостни изпити.

7. (изп. - ДВ, бр. 74 от 2007 г., в сила от 14.09.2007 г.; предишна т. 6, бр. 71 от 2015 г., в сила от учебната 2015 - 2016 г.) утвърждава със заповед списък на подходящите сгради за провеждане на държавните зрелостни изпити по предложение на регионалната комисия за организиране и провеждане на държавните зрелостни изпити;

8. (доп. - ДВ, бр. 74 от 2007 г., в сила от 14.09.2007 г.; предишна т. 7, бр. 71 от 2015 г., в сила от учебната 2015 - 2016 г.) съхранява в съответствие с чл. 5 в РИО оригиналите на документите от организацията и провеждането на държавните зрелостни изпити и оригиналния протокол за резултатите на всички зрелостници от областта за всеки от проведените изпити.

Чл. 20. (Изм. и доп. - ДВ, бр. 74 от 2007 г., в сила от 14.09.2007 г.; бр. 79 от 2008 г., в сила от 09.09.2008 г.; изм. и доп., бр. 58 от 2011 г., в сила от 29.07.2011 г.; изм., бр. 71 от 2015 г., в сила от учебната 2015 - 2016 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 74 от 2007 г., в сила от 14.09.2007 г.) Регионалната комисия за организиране и провеждане на държавните зрелостни изпити ръководи, координира и контролира дейността на училищата и лицата по чл. 13.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 74 от 2007 г., в сила от 14.09.2007 г.) Регионалната комисия за организиране и провеждане на държавните зрелостни изпити:

1. (изм. - ДВ, бр. 74 от 2007 г., в сила от 14.09.2007 г.; отм., бр. 58 от 2011 г., в сила от 29.07.2011 г.);

2. (изм. - ДВ, бр. 74 от 2007 г., в сила от 14.09.2007 г.; отм., бр. 58 от 2011 г., в сила от 29.07.2011 г.);

3. (изм. - ДВ, бр. 74 от 2007 г., в сила от 14.09.2007 г.; изм., бр. 71 от 2015 г., в сила от учебната 2015 - 2016 г.) обобщава и изпраща на хартиен и електронен носител до ЦКОКУО справки по образец, утвърден със заповед на министъра на образованието и науката, за всички зрелостници, които са заявили желание да бъдат допуснати до държавни зрелостни изпити, за зрелостниците със специални образователни потребности, заявили желание да бъдат допуснати до държавни зрелостни изпити, за разпределението на зрелостниците по сгради и зали и за учениците, които не са допуснати до държавни зрелостни изпити;

4. (изм. - ДВ, бр. 74 от 2007 г., в сила от 14.09.2007 г.) предлага на началника на РИО за утвърждаване списък на подходящи сгради и зали в тях;

5. (изм. - ДВ, бр. 74 от 2007 г., в сила от 14.09.2007 г.; изм. и доп., бр. 79 от 2008 г., в сила от 09.09.2008 г.; изм. и доп., бр. 58 от 2011 г., в сила от 29.07.2011 г.; изм., бр. 71 от 2015 г., в сила от учебната 2015 - 2016 г.) изисква от директорите на училищата в региона предложения за квестори, за учители-консултанти, в т.ч. учители, владеещи брайл или жестомимика, за учители в състава на комисията по чл. 13, ал. 1, т. 4, в т.ч. учители, владеещи брайл, и за оценители - правоспособни учители по съответния учебен предмет, които го преподават към момента на подаване на предложението;

6. (изм. - ДВ, бр. 74 от 2007 г., в сила от 14.09.2007 г.; изм. и доп., бр. 79 от 2008 г., в сила от 09.09.2008 г.; изм., бр. 71 от 2015 г., в сила от учебната 2015 - 2016 г.) след съгласуване с експерт по съответния предмет или културнообразователна област в РИО изпраща в МОН списък на предложените оценители и предлага на началника на РИО за утвърждаване списък на разпределените в съответните

училища квестори, учители-консултанти, в т.ч. учители, владеещи брайл или жестомимика, и учители в състава на комисията по чл. 13, ал. 1, т. 4, в т.ч. учители, владеещи брайл;

7. (отм. - ДВ, бр. 74 от 2007 г., в сила от 14.09.2007 г.);

8. (доп. - ДВ, бр. 74 от 2007 г., в сила от 14.09.2007 г.; изм., бр. 71 от 2015 г., в сила от учебната 2015 - 2016 г.) писмено уведомява директорите на училищата в региона за утвърдените оценители;

9. (изм. - ДВ, бр. 74 от 2007 г., в сила от 14.09.2007 г.; доп., бр. 79 от 2008 г., в сила от 09.09.2008 г.; изм., бр. 58 от 2011 г., в сила от 29.07.2011 г.; изм., бр. 71 от 2015 г., в сила от учебната 2015 - 2016 г.) предава на директорите на училищата, в които се провеждат държавни зрелостни изпити, утвърдените списъци по чл. 19, т. 4, 5 и 6 за съответните училища;

10. (отм. - ДВ, бр. 74 от 2007 г., в сила от 14.09.2007 г.; нова - ДВ, бр. 71 от 2015 г., в сила от учебната 2015 - 2016 г.) предава на директорите на училищата, в които се провеждат държавни зрелостни изпити, списък на разпределените в тях зрелостници, както и изпитните комплекти, изпитните материали за зрелостниците със специални образователни потребности и помощните материали;

11. (Изм. изцяло - ДВ, бр. 74 от 2007 г., в сила от 14.09.2007 г.) предлага на началника на РИО за утвърждаване списък на зрелостниците по изпитни сгради и зали.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 74 от 2007 г., в сила от 14.09.2007 г.; изм. и доп., бр. 58 от 2011 г., в сила от 29.07.2011 г.) Регионалната комисия за организиране и провеждане на държавните зрелостни изпити получава с приемно-предавателен протокол изпитните материали за зрелостниците със специални образователни потребности, помощните материали, съхранява ги в съответствие с правилата за информационна сигурност и ги предава на директорите на училищата, в които се провежда съответният държавен зрелостен изпит.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 74 от 2007 г., в сила от 14.09.2007 г.; бр. 79 от 2008 г., в сила от 09.09.2008 г.) След приключване на изпитния ден регионалната комисия за организиране и провеждане на държавните зрелостни изпити приема от директора на училището, в което се провеждат държавните зрелостни изпити, пликовете с изпитните работи и справка за броя на явилите се и неявилите се зрелостници и ги предава с приемателно-предавателен протокол на комисииите по засекретяване на изпитните работи.

(5) (Изм. - ДВ, бр. 74 от 2007 г., в сила от 14.09.2007 г.; изм., бр. 58 от 2011 г., в сила от 29.07.2011 г.) Регионалната комисия за организиране и провеждане на държавните зрелостни изпити приема от ЦКОКУО окончателните протоколи с изпитните резултати. В случай на констатирано техническо несъответствие между оценката на изпитната работа и оценката в протокола комисията нанася съответната поправка в протокола, за което писмено уведомява ЦКОКУО.

(6) (Отм. - ДВ, бр. 74 от 2007 г., в сила от 14.09.2007 г.).

(7) (Изм. - ДВ, бр. 74 от 2007 г., в сила от 14.09.2007 г.) Регионалната комисия за организиране и провеждане на държавните зрелостни изпити предава на директорите на училищата, в които са се обучавали зрелостниците, копия от окончателните протоколи с изпитните резултати и оценените изпитни работи на зрелостниците, а оригиналните окончателни протоколи с изпитните резултати предава на началника на РИО.

Чл. 21. (Отм. - ДВ, бр. 74 от 2007 г., в сила от 14.09.2007 г.).

Раздел IV

Организация и провеждане на държавните зрелостни изпити на училищно равнище

Чл. 22. (Изм. и доп. - ДВ, бр. 74 от 2007 г., в сила от 14.09.2007 г.; изм., бр. 79 от 2008 г., в сила от 09.09.2008 г.; изм., бр. 58 от 2011 г., в сила от 29.07.2011 г.; изм. и доп., бр. 71 от 2015 г., в сила от учебната 2015 - 2016 г.) Директорът на училището, в което се осъществява обучение в XII клас:

1. със заповед назначава училищна зрелостна комисия;

2. (изм. и доп. - ДВ, бр. 74 от 2007 г., в сила от 14.09.2007 г.) организира и контролира приемането на заявленията на зрелостниците за допускане до държавни зрелостни изпити и издаването на служебните бележки за подадено заявление за допускане до държавни зрелостни изпити и за кандидат, допуснат до държавни зрелостни изпити, по образец, утвърден със заповед на министъра на образованието и науката;

3. обобщава и предава на регионалната комисия за организиране и провеждане на държавните зрелостни изпити справка за зрелостниците, които са заявили желание за допускане до държавен зрелостен изпит, по образец утвърден от министъра на образованието и науката на хартиен и магнитен носител, включително и за зрелостниците със специални образователни потребности и/или с хронични заболявания;

4. (изм. - ДВ, бр. 74 от 2007 г., в сила от 14.09.2007 г.) обобщава и предава на регионалната комисия за организиране и провеждане на държавните зрелостни изпити списък на зрелостниците, които не са допуснати до държавни зрелостни изпити по образец, утвърден със заповед на министъра на образованието и науката;

5. (изм. - ДВ, бр. 74 от 2007 г., в сила от 14.09.2007 г.; бр. 79 от 2008 г., в сила от 09.09.2008 г.; изм., бр. 58 от 2011 г., в сила от 29.07.2011 г.; изм., бр. 71 от 2015 г., в сила от учебната 2015 - 2016 г.) изпраща до регионалната комисия за организиране и провеждане на държавните зрелостни изпити предложения за:

а) квестори;

б) учители-консултанти по чужд език;

в) учители-консултанти на зрелостници със специални образователни потребности, в т.ч. и учители, владеещи брайл и жестомимика;

г) учители, включени в състава на комисията по чл. 13, ал. 1, т. 4, в т.ч. и учители, владеещи брайл;

6. (нова - ДВ, бр. 71 от 2015 г., в сила от учебната 2015 - 2016 г.) издава заповед, с която определя за утвърдените учители от училището времето и мястото за дежурството им;

7. (изм. - ДВ, бр. 74 от 2007 г., в сила от 14.09.2007 г.; предишна т. 6, бр. 71 от 2015 г., в сила от учебната 2015 - 2016 г.) приема от регионалната комисия за организиране и провеждане на държавните зрелостни изпити с приемно-предавателен протокол копия от окончателните протоколи с изпитните резултати и ги съхранява в съответствие с чл. 5;

8. (изм. - ДВ, бр. 74 от 2007 г., в сила от 14.09.2007 г.; предишна т. 7, бр. 71 от 2015 г., в сила от учебната 2015 - 2016 г.) приема от регионалната комисия за организиране и провеждане на държавните зрелостни изпити с приемно-предавателен протокол оценените изпитни работи и ги съхранява в съответствие с чл. 5;

9. (изм. - ДВ, бр. 79 от 2008 г., в сила от 09.09.2008 г.; предишна т. 8, бр. 71 от 2015 г., в сила от учебната 2015 - 2016 г.) определя тридневен срок след получаване на копие от окончателните протоколи с изпитните резултати и оценените изпитни работи, в който зрелостниците лично може да се запознаят със своите оценени изпитни работи срещу документ за самоличност в присъствието на представители на училищната зрелостна комисия.

Чл. 22а. (Нов - ДВ, бр. 71 от 2015 г., в сила от учебната 2015 - 2016 г.) Предложения за квестори по реда на чл. 22, т. 5 може да изпращат и директори на училища, в които не се провежда обучение в XII клас, в случай че регионалната комисия за организиране и провеждане на държавните зрелостни изпити отправи писмено искане до съответния директор.

Чл. 23. (Изм. и доп. - ДВ, бр. 74 от 2007 г., в сила от 14.09.2007 г.; бр. 79 от 2008 г., в сила от 09.09.2008 г.; изм. и доп., бр. 58 от 2011 г., в сила от 29.07.2011 г.; изм. и доп., бр. 71 от 2015 г., в сила от учебната 2015 - 2016 г.) (1) Директорът на училището, в което се провежда държавен зрелостен изпит:

1. (изм. и доп. - ДВ, бр. 74 от 2007 г., в сила от 14.09.2007 г.; изм., бр. 79 от 2008 г., в сила от 09.09.2008 г.; отм., бр. 71 от 2015 г., в сила от учебната 2015 - 2016 г.);

2. (изм. - ДВ, бр. 71 от 2015 г., в сила от учебната 2015 - 2016 г.) със заповед определя състава на комисията за провеждане на държавни зрелостни изпити в училището, както и времето и мястото за изпълнение на задълженията им;

2а. (нова - ДВ, бр. 71 от 2015 г., в сила от учебната 2015 - 2016 г.) със заповед разрешава достъп на територията на училището по време на държавните зрелостни изпити на представителите на родителите, определени при условията и по реда на тази наредба;

3. осигурява необходимата техника за осъществяване на двоен аудиозапис за зрелостниците със специални образователни потребности, които ще се явяват на устни държавни зрелостни изпити;

4. (изм. - ДВ, бр. 79 от 2008 г., в сила от 09.09.2008 г.; изм., бр. 58 от 2011 г., в сила от 29.07.2011 г.) осигурява необходимата

техника за прослушване на записа за компонента "Слушане с разбиране" на държавния зрелостен изпит по чужд език и техника за размножаване;

5. (доп. - ДВ, бр. 71 от 2015 г., в сила от учебната 2015 - 2016 г.) осигурява необходимите стаи на учителите-консултанти по чужд език;

6. (изм. - ДВ, бр. 74 от 2007 г., в сила от 14.09.2007 г.) получава от регионалната комисия за организиране и провеждане на държавните зрелостни изпити:

а) (доп. - ДВ, бр. 74 от 2007 г., в сила от 14.09.2007 г.) списъците с имената на зрелостниците, които ще полагат държавни зрелостни изпити в училището, и разпределението им по учебни предмети или цикъл от учебни предмети и зали;

б) (доп. - ДВ, бр. 71 от 2015 г., в сила от учебната 2015 - 2016 г.) списъците с имената на квесторите, разпределението им по зали, коридори и входове и инструктаж за тях;

в) (доп. - ДВ, бр. 74 от 2007 г., в сила от 14.09.2007 г.) списък с имената на учителите-консултанти и инструктаж за тях;

7. (нова - ДВ, бр. 58 от 2011 г., в сила от 29.07.2011 г.; отм., бр. 71 от 2015 г., в сила от учебната 2015 - 2016 г.);

8. (изм. - ДВ, бр. 74 от 2007 г., в сила от 14.09.2007 г.; предишна т. 7, изм., бр. 58 от 2011 г., в сила от 29.07.2011 г.) получава от председателя на регионалната комисия за организиране и провеждане на държавните зрелостни изпити изпитните материали за зрелостниците със специални образователни потребности и помощните материали по съответния учебен предмет или цикъл от учебни предмети с приемателно-предавателен протокол и ги съхранява в съответствие с правилата за информационна сигурност.

(2) Директорът в деня на изпита:

1. (нова - ДВ, бр. 71 от 2015 г., в сила от учебната 2015 - 2016 г.) организира, координира и контролира дейността на комисията за провеждане на държавните зрелостни изпити в училището, както и на лицата по чл. 13, ал. 1, т. 5 и 6;

2. (нова - ДВ, бр. 58 от 2011 г., в сила от 29.07.2011 г.; предишна т. 1, бр. 71 от 2015 г., в сила от учебната 2015 - 2016 г.) организира изтеглянето на изпитните материали по електронен път и осигурява вярното им и точно размножаване при спазване на Правилата за информационна сигурност;

3. (изм. - ДВ, бр. 74 от 2007 г., в сила от 14.09.2007 г.; предишна т. 1, бр. 58 от 2011 г., в сила от 29.07.2011 г.; предишна т. 2, изм., бр. 71 от 2015 г., в сила от учебната 2015 - 2016 г.) уведомява квесторите за разпределението им и предоставя срещу подпис на разпределените квестори в изпитните зали инструктаж за зрелостника, утвърден със заповед на министъра на образованието и науката, списък на зрелостниците в съответната зала, изпитните материали, помощните материали, консумативите и документите по съответния учебен предмет или цикъл от учебни предмети;

4. (нова - ДВ, бр. 74 от 2007 г., в сила от 14.09.2007 г.; предишна т. 2, бр. 58 от 2011 г., в сила от 29.07.2011 г.; предишна т. 3, изм., бр.

71 от 2015 г., в сила от учебната 2015 - 2016 г.) предоставя на лицата по чл. 13, ал. 1, т. 5 и 6 в писмен вид срещу подпис инструктажи, утвърдени със заповед на министъра на образованието и науката;

5. (предишна т. 2 - ДВ, бр. 74 от 2007 г., в сила от 14.09.2007 г.; предишна т. 3, бр. 58 от 2011 г., в сила от 29.07.2011 г.; предишна т. 4, бр. 71 от 2015 г., в сила от учебната 2015 - 2016 г.) организира и контролира допускането на зрелостниците в сградата не по-рано от 30 минути преди началото на изпита;

6. (предишна т. 3 - ДВ, бр. 74 от 2007 г., в сила от 14.09.2007 г.; предишна т. 4, изм., бр. 58 от 2011 г., в сила от 29.07.2011 г.; предишна т. 5, бр. 71 от 2015 г., в сила от учебната 2015 - 2016 г.) приема от квесторите протоколите за провеждане на държавния зрелостен изпит и изпитните работи на явилите се зрелостници, както и изпитните комплекти и помощните материали на неявилите се зрелостници;

7. (предишна т. 4, изм. - ДВ, бр. 74 от 2007 г., в сила от 14.09.2007 г.; бр. 79 от 2008 г., в сила от 09.09.2008 г.; предишна т. 5, изм., бр. 58 от 2011 г., в сила от 29.07.2011 г.; отменена и заменена с предишна т. 6, бр. 71 от 2015 г., в сила от учебната 2015 - 2016 г.) предава с приемно-предавателен протокол на регионалната комисия за организиране и провеждане на държавните зрелостни изпити пликовете с изпитните работи, справка за броя на явилите се и неявилите се зрелостници по всеки учебен предмет;

(3) (Изм. - ДВ, бр. 71 от 2015 г., в сила от учебната 2015 - 2016 г.) Директорът на училището издава служебни бележки на лицата по чл. 13, ал. 1, т. 5 и 6 за дежурството им по време на държавния зрелостен изпит.

(4) (Нова - ДВ, бр. 79 от 2008 г., в сила от 09.09.2008 г.) Организира и контролира работата на квесторите и учителите консултанти, отговаря за протичането на изпита и попълването на документацията от изпитния ден.

Чл. 24. (Изм. и доп. - ДВ, бр. 74 от 2007 г., в сила от 14.09.2007 г.) Училищната зрелостна комисия:

1. съставя и подписва протокол за допуснатите до държавни зрелостни изпити ученици;

2. (изм. - ДВ, бр. 74 от 2007 г., в сила от 14.09.2007 г.) приема заявленията на зрелостниците за допускане до държавни зрелостни изпити и им издава служебни бележки за подадено заявление за допускане до държавни зрелостни изпити и за кандидат, допуснат до държавни зрелостни изпити;

3. (доп. - ДВ, бр. 74 от 2007 г., в сила от 14.09.2007 г.) приема от директора на училището протоколите с изпитните резултати и изпитните работи, като организира и контролира запознаването на зрелостниците с тях;

4. (изм. - ДВ, бр. 74 от 2007 г., в сила от 14.09.2007 г.) организира издаването на дипломи за завършено средно образование и удостоверения за завършен гимназиален етап.

Чл. 24а. (Нов - ДВ, бр. 71 от 2015 г., в сила от учебната 2015 - 2016 г.) Комисията за провеждане на държавните зрелостни изпити в училището:

1. приема с приемно-предавателен протокол от регионалната комисия за организиране и провеждане на държавните зрелостни изпити съответните изпитни комплекти и/или изпитни материали и ги съхранява до разпределението им по зали;

2. в деня на изпита в присъствието на директора на училището отваря секретните пликове, в които се съхраняват изпитните комплекти и/или изпитните материали, и ги разпределя заедно с помощните материали по зали;

3. записва, разкодира, отпечатва и размножава изпитния вариант за всеки държавен зрелостен изпит в брой, равен на броя на явилите се зрелостници;

4. разсекретява аудиофайловете за компонента „Слушане с разбиране“ и ги размножава на магнитен или на оптичен носител в брой, който е достатъчен, за да обезпечи съответните изпитни зали;

5. в присъствието на директора раздава на квесторите по зали изпитните материали, изпитните комплекти и помощните материали, а за залите, в които се провежда изпит по чужд език, и магнитния или оптичния носител за компонента „Слушане с разбиране“;

6. след приключване на съответния изпит, в случай че в училището има зрелостници със специални образователни потребности, които полагат държавен зрелостен изпит с материали на брайлов шрифт, на уголемен шрифт, с помощта на компютърна програма или устен изпит, учителите, включени в състава на комисията, в т.ч. и учители, владеещи брайл, дешифрират изпитните работи и/или пренасят отговорите на зрелостниците в листовите за отговори и в свитъците за отворени отговори.

Чл. 25. (Изм. и доп. - ДВ, бр. 74 от 2007 г., в сила от 14.09.2007 г.) Квесторите изпълняват своите задължения в съответствие с инструктажа, предоставен им от директора на училището.

Чл. 26. (Изм. и доп. - ДВ, бр. 74 от 2007 г., в сила от 14.09.2007 г.; изм., бр. 79 от 2008 г., в сила от 09.09.2008 г.; изм., бр. 58 от 2011 г., в сила от 29.07.2011 г.; изм., бр. 71 от 2015 г., в сила от учебната 2015 - 2016 г.) (1) (Изм. и доп. - ДВ, бр. 74 от 2007 г., в сила от 14.09.2007 г.; изм., бр. 79 от 2008 г., в сила от 09.09.2008 г.; изм., бр. 58 от 2011 г., в сила от 29.07.2011 г.; изм., бр. 71 от 2015 г., в сила от учебната 2015 - 2016 г.) Учителят консултант по чужд език се запознава с изпитния материал непосредствено след обявяването на изпитния вариант само при възникнали проблеми със записа на текста за компонента "Слушане с разбиране".

(2) (Изм. - ДВ, бр. 74 от 2007 г., в сила от 14.09.2007 г.) Учителят консултант изпълнява своите задължения в съответствие с инструктажа, предоставен му от директора на училището.

(3) (Отм. - ДВ, бр. 74 от 2007 г., в сила от 14.09.2007 г.).

(4) (Отм. - ДВ, бр. 74 от 2007 г., в сила от 14.09.2007 г.).

(5) (Отм. - ДВ, бр. 74 от 2007 г., в сила от 14.09.2007 г.).

(6) (Доп. - ДВ, бр. 74 от 2007 г., в сила от 14.09.2007 г.; отм., бр. 79 от 2008 г., в сила от 09.09.2008 г.).

(7) (Отм. - ДВ, бр. 71 от 2015 г., в сила от учебната 2015 - 2016 г.).

Чл. 27. (Изм. и доп. - ДВ, бр. 74 от 2007 г., в сила от 14.09.2007 г.; изм., бр. 58 от 2011 г., в сила от 29.07.2011 г.; изм. и доп., бр. 71 от 2015 г., в сила от учебната 2015 - 2016 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 74 от 2007 г., в сила от 14.09.2007 г.) Зрелостникът подава заявление за допускане до държавни зрелостни изпити и получава служебни бележки за подадено заявление за допускане до държавни зрелостни изпити и за кандидат, допуснат до държавни зрелостни изпити.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 71 от 2015 г., в сила от учебната 2015 - 2016 г.) Зрелостникът е длъжен да се яви в определеното училище с документ за самоличност и служебната бележка за допускане до държавни зрелостни изпити не по-късно от 30 минути преди часа, определен със заповед на министъра на образованието и науката като начало на държавния зрелостен изпит.

(3) (Доп. - ДВ, бр. 74 от 2007 г., в сила от 14.09.2007 г.) В зависимост от учебния предмет или цикъла от учебни предмети, по който полага държавен зрелостен изпит, зрелостникът носи:

1. (изм. - ДВ, бр. 58 от 2011 г., в сила от 29.07.2011 г.) линия, пергел, триъгълник, черен химикал, молив, гума и непрограмируем калкулатор, ако е разрешено в учебно-изпитната програма, а зрелостниците с нарушено зрение и брайлова машина, преносим компютър с брайлов дисплей, брайлови прибори за чертане, техническо средство за уголемяване на шрифта при работа с компютър и оптични средства;

2. (отм. - ДВ, бр. 74 от 2007 г., в сила от 14.09.2007 г.);

3. (отм. - ДВ, бр. 74 от 2007 г., в сила от 14.09.2007 г.).

(4) (Изм. - ДВ, бр. 74 от 2007 г., в сила от 14.09.2007 г.) Зрелостникът изслушва инструктаж за задълженията си по време на държавния зрелостен изпит, както и за изискванията за анонимност на изпитната работа.

(5) (Изм. - ДВ, бр. 71 от 2015 г., в сила от учебната 2015 - 2016 г.) Зрелостникът получава от квестора изпитен материал, изпитен комплект и помощни материали.

(6) (Нова - ДВ, бр. 71 от 2015 г., в сила от учебната 2015 - 2016 г.) Отстранява се от държавния зрелостен изпит и напуска сградата на училището зрелостник, който:

1. преписва от хартиен носител;

2. преписва от данни, съдържащи се в технически устройства (мобилни телефони, калкулатори, таблети и др.);

3. преписва от работата на друг зрелостник;

4. използва мобилен телефон или друго техническо средство за комуникация;

5. изнася извън залата изпитни материали или информация за съдържанието им.

(7) (Нова - ДВ, бр. 71 от 2015 г., в сила от учебната 2015 - 2016 г.) За отстраняването на зрелостника се съставя протокол, подписан от квесторите и директора на училището, в което се провежда изпитът, като в протокола задължително се посочват нарушителят, нарушението и кога е извършено.

(8) (Нова - ДВ, бр. 71 от 2015 г., в сила от учебната 2015 - 2016 г.) Изпитната работа на зрелостник, отстранен от държавен зрелостен изпит при условията и по реда на ал. 6 и 7, не се оценява.

(9) (Нова - ДВ, бр. 71 от 2015 г., в сила от учебната 2015 - 2016 г.) Не се оценява и изпитна работа, за която е установено нарушаване на изискванията за анонимност. В този случай квесторите или членовете на съответната комисия, която е установила нарушението на анонимността, съставят протокол, описващ нарушението, и го подписват заедно с директора на училището или с председателя на съответната комисия.

(10) (Нова - ДВ, бр. 71 от 2015 г., в сила от учебната 2015 - 2016 г.) В случаите по ал. 6 и 9 зрелостникът може да се яви отново на съответния държавен зрелостен изпит.

Чл. 28. (Изм. и доп.- ДВ, бр. 74 от 2007 г., в сила от 14.09.2007 г.; изм., бр. 79 от 2008 г., в сила от 09.09.2008 г.; изм., бр. 71 от 2015 г., в сила от учебната 2015 - 2016 г.) (1) Зрелостниците със специални образователни потребности, които не могат да положат писмен изпит, може да положат устен държавен зрелостен изпит или държавен зрелостен изпит с помощта на компютър след представяне на медицински документ от лекарска консултативна комисия.

(2) Изпитните материали за зрелостници с нарушено зрение, които са обучавани на брайлов шрифт, може да се адаптират на брайлов шрифт при заявено желание на съответния зрелостник.

(3) Изпитните материали се отпечатват на уголемен шрифт при заявено желание на съответния зрелостник за слабовиждащи зрелостници, за зрелостници с обучителни трудности при дислексия, а при държавния зрелостен изпит по математика - и за зрелостници с обучителни трудности при дискалкулия.

(4) Времетраенето на държавните зрелостни изпити за зрелостници със специални образователни потребности се увеличава със 120 минути от предвиденото време за съответния учебен предмет или цикъл от учебни предмети.

Чл. 29. (Нов - ДВ, бр. 71 от 2015 г., в сила от учебната 2015 - 2016 г.) (1) При провеждане на държавните зрелостни изпити имат право да присъстват като наблюдатели до трима представители на родителите на учениците от училището, в което се провежда държавният зрелостен изпит.

(2) Представителите на родителите по ал. 1 се определят до 30 дни преди изпитния ден от училищното настоятелство, а за училищата, към които няма регистрирани училищни настоятелства - от родителите на учениците в паралелките от X и XI клас.

(3) Когато родителите на учениците в паралелките от X и XI клас определят повече от трима представители, педагогическият съвет избира от тях до трима на случаен принцип.

(4) Представители на родителите не могат да бъдат:

1. родители на зрелостници;

2. лица, извършващи образователни услуги на зрелостници;

3. лица със завършено висше образование по специалност от професионално направление съгласно Класификатора на областите на висше образование и професионалните направления, приет с ПМС № 125 от 2002 г. (ДВ, бр. 64 от 2002 г.), съответстващо на учебния предмет.

(5) Липсата на обстоятелства по ал. 4 се удостоверява от представителите на родителите с декларация по образец, утвърден от министъра на образованието и науката.

(6) Представителите на родителите имат следните права:

1. да присъстват при подготовката на изпитните зали преди началото на държавния зрелостен изпит;

2. да присъстват на разпределението на квесторите по зали и коридори и при предоставянето на списъка на зрелостниците в съответната зала, изпитните материали, помощните материали, консумативите и документите по съответния учебен предмет или цикъл от учебни предмети;

3. да присъстват при допускане на зрелостниците в сграда на училището;

4. да присъстват при осъществяване на видеонаблюдение за правилното протичане на изпита;

5. да наблюдават работата на квесторите по коридорите;

6. да присъстват при предаване от квесторите на директора на съответното училище на протоколите за провеждане на държавния зрелостен изпит и изпитните работи на явилите се зрелостници, както и изпитните комплекти и помощните материали на неявилите се зрелостници;

7. да подават сигнали при нарушения на условията и реда за провеждане на държавния зрелостен изпит до директора на училището или до началника на регионалния инспекторат по образованието.

(7) Представителите на родителите нямат право на достъп до изпитните материали и до изпитните зали по време на провеждане на държавния зрелостен изпит.

ДОПЪЛНИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 1. "Зрелостници" по смисъла на тази наредба са учениците, които завършват успешно XII клас в годината на полагането на държавните зрелостни изпити, и лицата, които имат право да ги положат съгласно чл. 9, ал. 2.

§ 2. (Изм. - ДВ, бр. 74 от 2007 г., в сила от 14.09.2007 г.) Всички справки, относно организацията и провеждането на държавните зрелостни изпити, се подготвят на хартиен и магнитен носител.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 3. Министърът на образованието и науката издава заповед за графика на дейностите по организацията и провеждането на държавните зрелостни изпити за учениците, които завършват XII клас през учебната 2003 - 2004 г. и ги полагат по реда на § 5, ал. 2 от преходните и заключителните разпоредби на Закона за изменение и допълнение на Закона за народната просвета (ДВ, бр. 40 от 2004 г.) в тридневен срок от обнародването на тази наредба.

§ 4. (Изм. - ДВ, бр. 79 от 2008 г., в сила от 09.09.2008 г.) Наредбата се издава на основание чл. 24, ал. 13 от Закона за народната просвета и отменя Инструкцията № 1 за реда и организацията за провеждане на държавните зрелостни изпити (ДВ, бр. 39 от 2003 г.) и глава трета от Наредба № 3 за системата за оценяване (ДВ, бр. 39 от 2003 г.).

§ 5. Наредбата влиза в сила от деня на обнародването ѝ в "Държавен вестник".

- Приложение № 1 към чл. 4, ал. 3**
(Отм. - ДВ, бр. 74 от 2007 г., в сила от 14.09.2007 г.)
- Приложение № 2 към чл. 9, ал. 1**
(Отм. - ДВ, бр. 74 от 2007 г., в сила от 14.09.2007 г.)
- Приложение № 3 към чл. 20, ал. 2, т. 1**
(Отм. - ДВ, бр. 74 от 2007 г., в сила от 14.09.2007 г.)
- Приложение № 4 към чл. 20, ал. 2, т. 3**
(Отм. - ДВ, бр. 74 от 2007 г., в сила от 14.09.2007 г.)
- Приложение № 4а към чл. 20, ал. 2, т. 3**
(Отм. - ДВ, бр. 74 от 2007 г., в сила от 14.09.2007 г.)
- Приложение № 4б към чл. 20, ал. 2, т. 3**
(Отм. - ДВ, бр. 74 от 2007 г., в сила от 14.09.2007 г.)
- Приложение № 5 към чл. 22, т. 2**
(Отм. - ДВ, бр. 74 от 2007 г., в сила от 14.09.2007 г.)
- Приложение № 6 към чл. 22, т. 2**
(Отм. - ДВ, бр. 74 от 2007 г., в сила от 14.09.2007 г.)
- Приложение № 7 към чл. 22, т. 3**
(Отм. - ДВ, бр. 74 от 2007 г., в сила от 14.09.2007 г.)
- Приложение № 7а към чл. 22, т. 3**
(Отм. - ДВ, бр. 74 от 2007 г., в сила от 14.09.2007 г.)
- Приложение № 7б към чл. 22, т. 4**
(Отм. - ДВ, бр. 74 от 2007 г., в сила от 14.09.2007 г.)
- Приложение № 8 към чл. 23, ал. 2, т. 1**
(Отм. - ДВ, бр. 74 от 2007 г., в сила от 14.09.2007 г.)
- Приложение № 9 към чл. 27, ал. 4**
(Отм. - ДВ, бр. 74 от 2007 г., в сила от 14.09.2007 г.)
- Приложение № 10 към чл. 27, ал. 5**
(Отм. - ДВ, бр. 74 от 2007 г., в сила от 14.09.2007 г.)